

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Slutbetänkandet ”Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden” (SOU 2015:91)

Sammanfattning

Transportstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

Transportstyrelsen vill dock lämna några kommentarer som rör utredningens utgångspunkter och de förslag som rör det statliga engagemanget, översynen av regelverk, digitalt kompetenslyft samt infrastruktur för att främja digitaliseringen.

Transportstyrelsens synpunkter

Specifika synpunkter

4.1 Utgångspunkter

Utredningen argumenterar för en verksamhetsutveckling där styrningen tar sin utgångspunkt i användarens behov. Transportstyrelsen noterar dock att medborgarnas och näringslivets behov inte används som utgångspunkt i analysen av de sex strategiska områdena. Det hade varit en fördel om också det perspektivet hade beaktats.

4.3 Kontinuerligt statligt engagemang för att främja digitaliseringen i samhället

4.3.1 Nationellt främjande och stöd till digitalisering

Transportstyrelsen stödjer utredningens förslag om att regeringen bör tillätta en utredning för organisering av det nationella främjandearbetet och det kontinuerliga statliga engagemanget.

Ett sådant främjandearbete skulle bland annat kunna stödja utvecklingen mot de nya former av styrning och stöd som digitaliseringen för med sig och som utredningen lyft fram som en viktig komponent i verksamhetsutvecklingen.

Transportstyrelsen kan se att det finns ett behov av en tydligare styrning från statens sida särskilt när det gäller strategiskt viktiga områden som främjar digitaliseringen. Som exempel kan nämnas förvaltningsgemensam e-arkivering för digitalisering av post, ärendehantering och samverkan mellan myndigheter. Andra exempel är digital post som förstahandsval till alla, en nationell lösning för elektronisk identifiering, en nationell metod för uppföljning av digitaliseringsarbetet eller digital samverkan mellan myndigheter. I övrigt ska decentralisering och en mjuk styrning gälla för vilket också utredningen argumenterar väl.

Främjandearbetet, hur det nu kan komma att organiseras, skulle också kunna få ansvar för finansiering av investeringar i myndighetsgemensamma digitala tjänster. Frånvaron av en finansieringslösning för gemensamma tjänster kan leda till att samhällsnyttiga tjänster inte realiserar (jmf allmänningens dilemma).

Det arbete som E-samverkansprogrammet (eSam) bedriver är en form av främjandearbete inom det offentliga. Utöver att koordinera och driva på digitaliseringen har eSam fokus på rättsliga frågor samt arkitekturstyrning och stöd till exempel framtagande av vägledningar. Möjligen kan eSam ses som ett embryo till den organisation som eftersträvas.

4.4 Regelverk som fungerar i och för den digitala omställningen

4.4.1 Genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning

Transportstyrelsen anser att den kartläggning av lagstiftning som planeras bör utgå från att skapa möjligheter för att främja och bejakta digitaliseringen. Det handlar om att vidga perspektivet och inte avgränsa det till digitaliseringsförsvårande lagstiftning som till exempel undanröjande av formkrav eller acceptans av elektroniska underskrifter. Ett exempel på detta bredare perspektiv är att utforma regelverket så att det skapar ekonomiska incitament som främjar digitaliseringen, till exempel genom att i författning ange en lägre avgift om en ansökan görs digitalt jämfört med traditionell ansökan.

4.5 Kompetens för det digitala samhället

4.5.2 Digitalt kompetenslyft för ledare i kommunal verksamhet

Transportstyrelsen anser att man i sammanhanget bör överväga om inte det digitala kompetenslyftet skulle omfatta chefer inom hela den offentliga förvaltningen, det vill säga även chefer inom statlig förvaltning. Det är inte bara kommunerna utan även staten som uppvisar brister när det gäller att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Transportstyrelsen kan se att myndigheter generellt sett har en utmaning att beakta åldersperspektivet vid framtagande av nya tjänster.

4.6 Infrastruktur för att främja digitaliseringen

4.6.1 Digital post från myndigheter som förstahandsval

Transportstyrelsen välkomnar förslaget att fasa ut traditionell fysisk posthantering och ge samtliga individer och företag tillgång till en digital postlåda i ett ”opt-out”-system.

Förslaget skulle, utöver att främja digitaliseringen, generellt bryta det moment 22 liknande tillstånd vi befinner oss i idag. En kritisk massa uppnås och myndigheterna får med förslaget ett tydligt incitament att ansluta relevanta meddelandeflöden till infrastrukturen Mina meddelanden. Förslagets reservlösningar för de fall en medborgare inte vill få digital post förefaller vara väl avvägda. Förslaget är ett bra exempel på den pro-aktivitet som utredningen efterlyser från det offentliga. I övrigt bör man överväga om förslaget inte även borde omfatta digital post mellan myndigheter.

Detta ärende har beslutats av stabschef Jacob Gramenius, GD-stab. I den slutliga handläggningen deltog direktörerna Anders Larsson och Mats Ringqvist, enhetscheferna Lars Carlsson och Charlotta Westerberg, samordningsarkivarien Annica Rénud, verksamhetsjuristen Eva-Lotta Sandström och utredaren Louise Hagström, den senare föredragande.

Jacob Gramenius